

Carlos Fabra, l'últim

Ei primer aspecte que crida l'atenció és la seua imatge *joseantoniana*. Ulleres fosques li amaguen la ferida d'un dels ulls com a conseqüència d'una tràgica entremaliadura infantil. Els cabells engominats amb àmplies entrades, sempre pentinat enrere i un nas aguilenc. I la discreta coixesa, fruit d'un accident de trànsit que va patir amb poc més de vint anys en un Mini Coupé comprat gràcies a una butlleta premiada de loteria.

Carlos Fabra és als seus 50 anys el líder fins avui públicament indiscutible, encara que qüestionat internament, del Partit Popular a Castelló. President provincial d'aquesta formació política, primer tinent d'alcalde de l'Ajuntament de la capital de la Plana amb responsabilitats en dues delegacions i portaveu del partit a la Diputació Provincial. Juntament amb una imatge peculiar, el caracteritza l'omnipresència en la vida social, política i econòmica castellanenca —és secretari de la Cambra de Comerç— i una habilitat includible per generar polèmica. Quan es reclama una definició de Carlos Fabra en la seua terra sorgeixen de manera immediata paraules com ara "autoritari" o "cacic", termes amb què públicament l'han qualificat tant els opositors com els seus correligionaris polítics. Aquesta coincidència no és casual en una ciutat petita —habitada per 150.000 persones— amb memòria i que sempre, des que es recorda, ha tingut un Fabra en la seua història política.

Dir-se Fabra. El cognom Fabra és consubstancial a la política de les comarques del nord del País Valencià des que la restauració d'Alfons XII (1874-1890) va convertir en cacic un teixedor de Lluçena que s'havia fet milionari: Victorino Fabra Gil, "l'Abuelo Pantorrilles". Aquest primer membre destacat de la saga va controlar durant anys la política provincial i local de Castelló com a líder d'un partit conegut com el Cossi pel qual es va presentar com a senador. Aquesta formació "político-mercantil", segons la definició d'un dels seus adversaris, i que va aglutinar els antics dirigents liberals sota l'etiqueta de conservadors va aconseguir de mantenir-se en el poder gràcies a l'habilitat amb què el seu líder s'adaptava al torn pacífic de partits dissenyat per Cánovas del Castillo. Tant si governaven liberals com conservadors, a Castelló sempre manava el Cossi i amb ell els fabristes. El Pantorrilles exercia el paper que va definir els cacics de l'època com a notables intermediaris entre la comunitat i l'estat. Treball que va desenvolupar sense deixar d'utilitzar, ni en les instàncies més altes, la indumentària típi-

El president provincial del Partit Popular a Castelló és l'últim membre d'una saga de polítics locals que han sabut mantenir durant més de cent anys la seua influència en les comarques del nord del País Valencià.

ca de la terra: els calçons. El seu poder era quasi absolut en els seus dominis i per a exercir-lo disposava de dues institucions idònies: la Diputació Provincial i els ajuntaments. El clientelisme polític, un coneixement exhaustiu de les gents de la terra i el repartiment de llocs de treball garantien la fidelitat dels seus subordinats. Per justificar la seua política comptava amb *La Provincia*, un bisetmanari convertit en el portaveu del sector fabrista del Cossi.

La seua influència arribà a tal punt que anys després, quan el seu fill Luis Fabra —avi de l'actual líder del PP— passejava per les comarques del nord de Castelló fent mítings per escampar l'ideari de la Dreta Regional Valenciana de Lluís Lucia, en temps de la Segona República, era rebut en alguns pobles com un rei. El seu cognom encara era pronunciat amb una admiració temerosa en les zones rurals que antigament va dominar la família. Luis Fabra va ser diputat a les Corts espanyoles per la CEDA i president de la Diputació. La saga també va comptar amb presència durant el franquisme en la figura de Carlos Fabra Andrés, pare de l'actual dirigent popular. Advocat de prestigi, va pujar ràpidament els graons de l'escala meritòria del Movimiento i amb 40 anys es va convertir en alcalde de la ciutat (1947). Discret en el tracte, tímid en les expressions, d'aparença elegant, va ser l'alcalde que va transformar Castelló de poble a ciutat. Construï la primera avinguda de la Plana, dedicada al rei En Jaume, i va asfaltar els principals carrers de la ciutat. La seua obstinació en l'execució d'obres públiques, que fins aquell moment havien estat pràcticament inexistentes, li va valer el sobrenom de Carles I, l'Emperador. Posteriorment va ocupar la presidència de la Diputació.

La victòria del Partit Popular en les eleccions municipals de 1991 va situar de nou un membre d'aquesta família de polítics, Carlos Fabra Carreras, en el govern de la ciutat, encara que en aquest cas no com a alcalde. El diari *Mediterráneo* podria haver reproduït de nou les paraules que el periòdic va dedicar al seu pare el dia del seu nomenament com a màxima autoritat municipal: "Estava cridat a la vida política per raons temperamentals i familiars."

Carlos Fabra va optar aviat per la política truncant les esperances de la mare, qui, segons asseguren alguns coneguts, solia pregar pietosament, que si cap dels seus fills havia de dedicar-se a la política no fóra Carlos. Va triar la Unió de Centre Democràtic (UCD) després de llicenciar-se en dret en la Universitat de Granada i aprovar el 1975 les oposicions a la Cambra

ossier

de Comerç. En aquesta formació va arribar a ocupar la vice-presidència local de Castelló. Va abandonar el partit i, després de dos anys d'inactivitat política, es va afiliar a Alianza Popular. A partir d'aquest moment, la seua carrera política no té fre, però tampoc no se salta cap graó en el seu camí al liderat que posseeix actualment al Partit Popular. El partit està fet a imatge i semblança seua.

A pesar del segle transcorregut, no resulta difícil fer un paral·lelisme entre l'històric personatge conegut com l'Abuelo Pantorrilles i l'últim dels descendents amb activitat política. La distància en el temps i la incomparable situació social i política en la qual ambdós han desenvolupat la seua tasca converteixen les comparacions en un mer joc reflexiu que, tanmateix, aporta curioses conclusions respecte a l'actual baró de la dreta castellonenca. Herència del besavi deu ser l'habilitat per a adaptar-se a les circumstàncies. Ha estat un home de Fraga, ho va ser d'Hernández Mancha i ara és un home d'Aznar, de qui fa d'amfitrió durant les vacances d'estiu. Ha estat un home d'Agramunt i, en l'actualitat, és un home d'Eduardo Zaplana. Sempre inqüestionable fins al moment del canvi, que fa amb rapidesa i contundència. Ell el defineix com "respecte i suport a l'estructura del partit". El tarannà afable i el tracte cordial el converteixen en un llop amb pell d'ovella.

Coincideix també amb el seu avantpassat a valorar la importància dels mitjans de comunicació com a portaveus de la ideologia, i per això, com va fer Victorino Fabra amb *La Provincia*, s'ha preocupat de controlar un periòdic local que serveixa els seus interessos: *Castellón Diario*. Entre els accionistes, destaquen, després d'una operació que va organitzar el dirigent popular amb el regidor Víctor Falomir, empresaris afins al Partit Popular, militants i algun alt càrrec d'aquesta formació política.

Carlos Fabra va intentar aconseguir la presidència provincial del PP a Castelló tres vegades i només a la tercera ho va aconseguir. En les dues primeres ocasions va presentar una llista alternativa a la del president provincial del partit d'aleshores, José María Escuin, i va perdre. Alguna cosa va passar, però, en el tercer congrés provincial celebrat el 1990. José María Escuin no sols no va presentar-hi candidatura, sinó que va formar part de la llista que va encapçalar Carlos Fabra cedint-li així el lloc. Carlos Fabra assegura que mai no va pactar amb Escuin, però un informe elaborat poc abans d'aquell congrés pel tesorer del partit, Víctor Zorrilla, fa pensar el contrari. Zorrilla va acusar

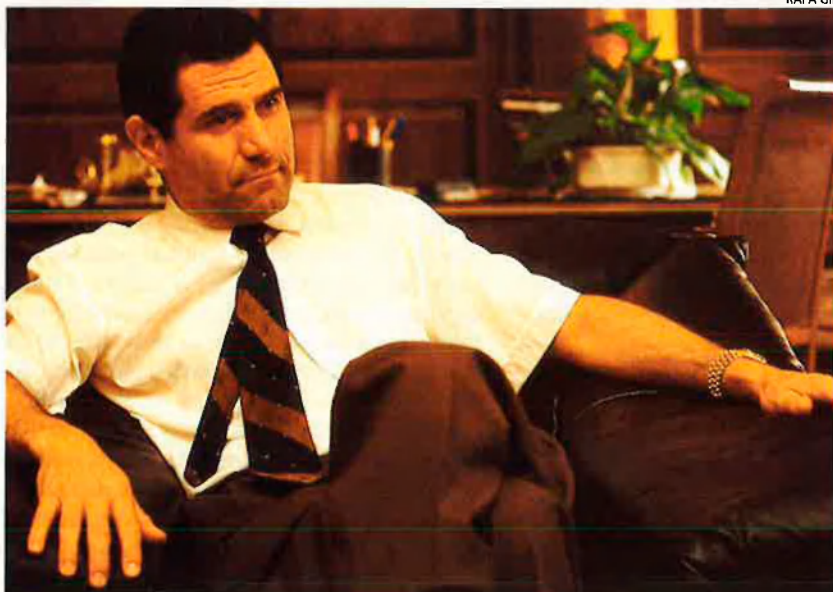
Carlos Fabra ha estat un home de Fraga, ho va ser d'Hernández Mancha i ara és un home d'Aznar, de qui fa d'amfitrió durant les vacances d'estiu. Ha estat un home de Pedro Agramunt i, en l'actualitat, és un home d'Eduardo Zaplana.

Escuin en una carta enviada a José María Aznar de greus irregularitats en la gestió econòmica del partit. Va denunciar també que la presidència provincial amagava a Tresoreria la informació sobre els donatius que rebia el partit i sobre la identitat de les persones que els efectuaven. Va alertar sobre l'ús dels comptes bancaris que estaven subjectes al control d'aquest organisme i va indicar que les aportacions de molts dels càrrecs públics es desviaven a fins desconeguts. Zorrilla culpava José María Escuin d'aquestes irregularitats i dels deutes de quasi sis milions de pessetes que les juntes locals tenien amb el partit. Aznar, després de conèixer els fets, va instar que el document es debatiera en el congrés provincial. Aquest informe no es va fer públic mai i per primera vegada Carlos Fabra i José María Escuin deixaven de

costat els enfrontaments i concorrien units a una elecció.

Carlos Fabra mai no ha encapçalat una candidatura del PP a Castelló a pesar que dirigeix el partit en la província des del 1990 i que, segons indica, mai no li han imposat des de Madrid un candidat. Encara és més significativa aquesta circumstància si es té en compte que, segons les seues pròpies paraules, li encantaria ser alcalde de la ciutat, com ho va ser el seu pare. Per aquest "polític de campanar", com li agrada definir-se, no ha arribat encara el moment idoni. Al seu parer es tracta únicament d'una qüestió d'oportunitat. La seua habilitat es demostra ací una vegada més. Per a manar no és necessari donar la cara, amb el consegüent control públic que això implica, i qui dóna la cara no necessàriament mana. La solució, la va trobar Carlos Fabra en un arquitecte castellanenc, José Luis Gimeno. El va cridar i el va convèncer per a encapçalar una llista com a independent a pesar de l'oposició dels responsables de la direcció provincial d'aleshores. Hernández Mancha li va donar suport sense fer cas de l'informe intern que assegurava que no era un bon candidat "perquè es va oposar al Pla General de Castelló, perquè va presidir la Plataforma de Defensa del Castelló i perquè va afirmar públicament que el seu vot seria per a un govern, el socialista, que havia sabut rectificar". Gimeno va arribar a l'alcaldia alçat per Carlos Fabra i pels vots de milers de ciutadans. Però qui *manava* en el consistori sense que a cap castellanenc no li sembla estrany és "Don Carlos" o "el Sheriff del Condado", com l'han batejat alguns mitjans de comunicació. No obstant això, en els últims mesos sembla que l'alcalde se li n'ha anat un poc de les mans i amb el suport del regidor d'Urbanisme, Víctor Falomir, comença a descobrir els beneficis polítics del càrrec.

El camí triat per Carlos Fabra per a posseir un

RAFA GIL

José Luis Gimeno va arribar a l'alcaldia alçat per Carlos Fabra i pels vots de milers de ciutadans. Però qui manava en el consistori sense que a cap castellanenc no li sembla estrany és "Don Carlos" o "el Sheriff del Condado", com l'han batejat alguns mitjans de comunicació.

RAFA GIL

José M. Escuin. L'ex-president provincial del PP es va integrar en la candidatura de Fabra l'any 90 a la presidència del partit.

càrrec públic significatiu és indirecte. Des de fa anys viu amb l'anhel de ser, també com ho va ser el seu pare, president de la Corporació Provincial. L'oportunitat pot arribar després de les pròximes eleccions municipals. Tanmateix, els beneficis polítics obtinguts pel líder castellanenc des que va donar suport a Eduardo Zaplana li ofereixen una altra possibilitat que Fabra no descarta: la Generalitat.

La seua memòria política —condició que el dirigent del PP considera una virtut de l'home públic sempre que no es confonga amb el rancor— no el fan enrogir quan recorda algunes frases que va defensar ara fa nou anys en la campanya per la presidència provincial del partit. Carlos Fabra proclamava aleshores: "Un home, un càrrec". I assegurava: "No es pot voler dirigir un partit en la província i, per tant, conèixer els seus problemes mitjançant visites freqüents a tots els pobles i a totes les juntes locals, i, alhora, haver d'atendre funcions pròpies d'un càrrec polític". Nou anys després, Carlos Fabra és president provincial del partit i, com a tal, membre de l'"executiva regional" i "nacional" del PP. És regidor de l'Ajuntament de Castelló responsable de les àrees d'Hisenda i Seguretat Ciutadana, diputat provincial i portaveu del grup popular en la Diputació, a més a més de mantenir la seua activitat professional en la Cambra de Comerç. Sembla obvi dir que una de les seues característiques personals és una gran capacitat de treball i activitat. A pesar d'això, afirma que la filosofia d'aquella posició va calar en el partit que ara no permet compaginar la presidència provincial o les alcaldies amb un càrrec de diputat al Congrés o senador.

El líder del PP a Castelló és un home agraiït. Les persones amb les quals va comptar en el

Victorino Fabra, "l'Abuelo Pantorrilles".
El líder del Cossi va controlar durant anys la política provincial i local de Castelló.

seu ascens a la presidència provincial han vist compensada la seua dedicació. Va nomenar per a la presidència local, una regidoria i la presidència del comitè electoral Víctor Campos, un home que el va ajudar en la tasca de promoció de la presidència provincial des del càrrec de president de les Noves Generacions. També ha comptat amb el seu apadrinament Fernando Castelló, diputat autonòmic i membre del comitè executiu provincial que va participar activament en algunes de les operacions que van portar Fabra al liderat del PP. Però Carlos Fabra també és un home dur amb qui en algun moment li va fallar i per això no pot afirmar que no té morts en l'armari: la candidata a l'alcaldia de Castelló Carmen Belenguer, el diputat autonòmic Daniel Ansuátegui, el tresorer Víctor Zorrilla...

Afirma que no és autoritari i que no vol que prevalguen sempre les seues idees, però creu que s'ha de respectar el grau d'autoritat que porta implícit el càrrec de president provincial del partit. Assegura no témer que la popularitat de José Luis Gimeno esdevinga amb el temps un poder "perillós" dins del partit i sense que li tremole la veu afirma que li cediria gustós la presidència provincial si aquest un dia li la demanara. Diu que no el mouen els diners, però tampoc l'eròtica del poder -assegueren els seus opositors polítics que es vendria el que té per poder polític-. El fet és que té una gran habilitat per a dir amb contundència coses que no es creu ni ell -els adversaris el defineixen amb capacitat per a la mentida política-, i si del testimoni propi haguera hagut d'eixir una imatge de Carlos Fabra, aquesta s'assemblaria miraculosament a la Mare de Déu de Llorda.

Teresa Latorre

FilmoTeca

de la Generalitat de Catalunya

PROGRAMACIÓ DE COMARQUES

Setmana del 20 al 26 de març 1995

Cicle: Films Catalans a la Carta

- Dilluns, 20 **LLEIDA.** Centre Cultural Fundació La Caixa. 22.30 hores:
Innisfree, de José Luís Guerin. V.O.S.C.
- GIRONA.** Casa de Cultura de Girona. 20 hores:
Monturiol, el senyor del mar, de Francesc Bellmunt. V.C.
- Dimarts, 21 **TORTOSA.** Cinema Fèmina. 22.30 hores:
Manila, d'Antoni Chavarrias. V.C.
- TARRAGONA.** Sala Caixa de Tarragona. 20 hores:
Havanera, 1820, d'Antoni Verdaguier. V.C.
- FIGUERES.** Teatre Municipal El Jardí. 21.00 hores:
Els mars del sud, de Manuel Esteban Marquilles. V.C.
- OLOT.** Teatre Principal d'Olot, 22 hores:
Les aparences enganyen, de Carles Balagué. V.C.
- TERRASSA.** Centre Cultural Caixa de Terrassa. 22 hores:
L'última frontera, de Manuel Cussó-Ferrer. V.C.
- Dimecres, 22 **SITGES.** Cinema El Retiro. 22 hores:
La febre d'or, de Gonzalo Herralde. V.C.
- Dijous, 23 **VIC.** Teatre Atlàntida. 22 hores:
Estació Central, de Josep Anton Salgot. V.C.
- CAMBRILS.** Cinema Municipal Rambla. 22.30 hores:
Innisfree, de José Luís Guerin. V.O.S.C.
- Dissabte, 25 **MANRESA.** Cinema Sala Ciutat de Manresa. 22 hores:
Un submarí a les estovalles, d'Ignasi P. Ferré. V.C.

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura